

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin.

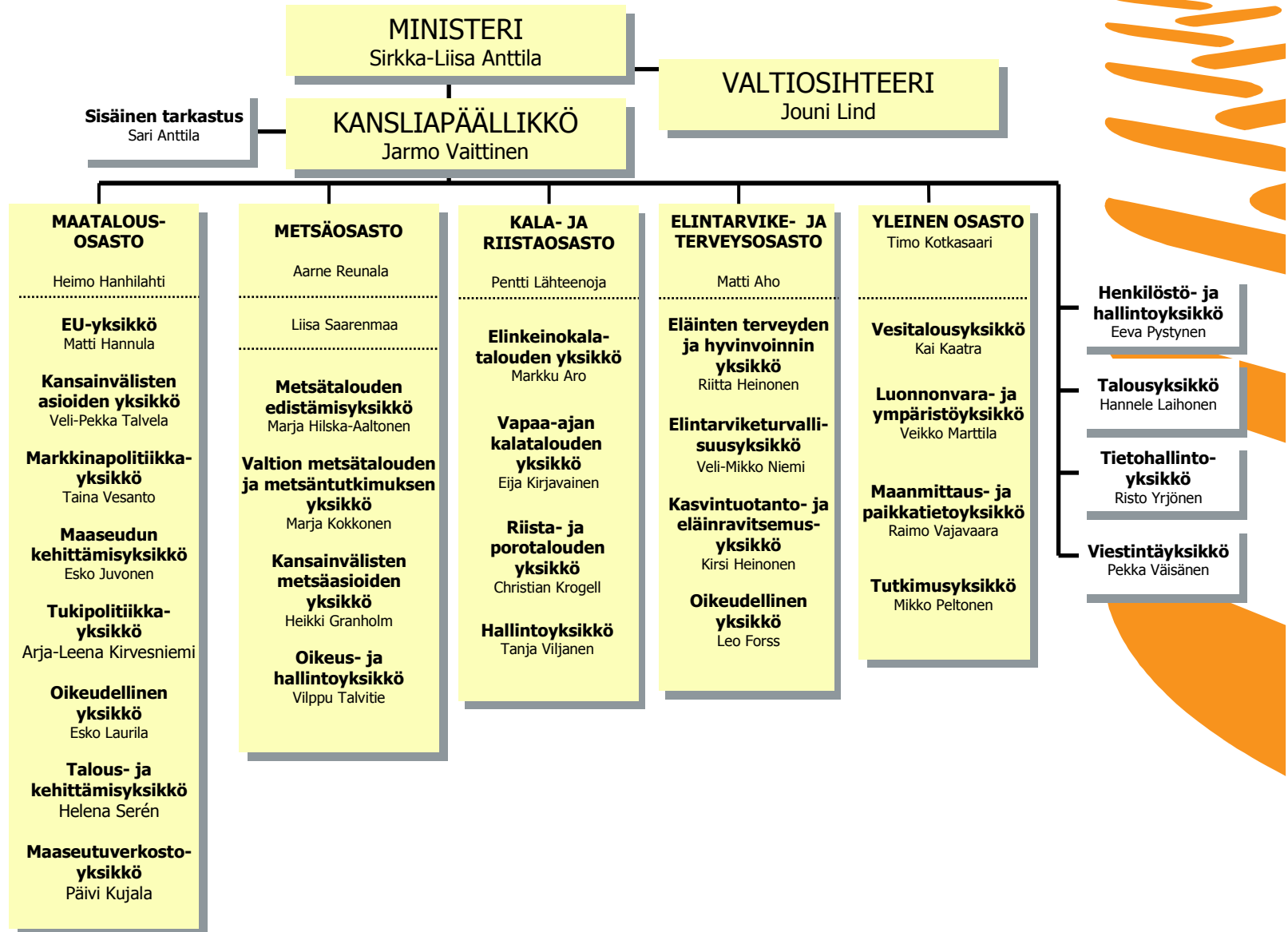
17.4.2010 Tampere

Toimintaryhmien hallitusten rooli ministeriön näkökulmasta

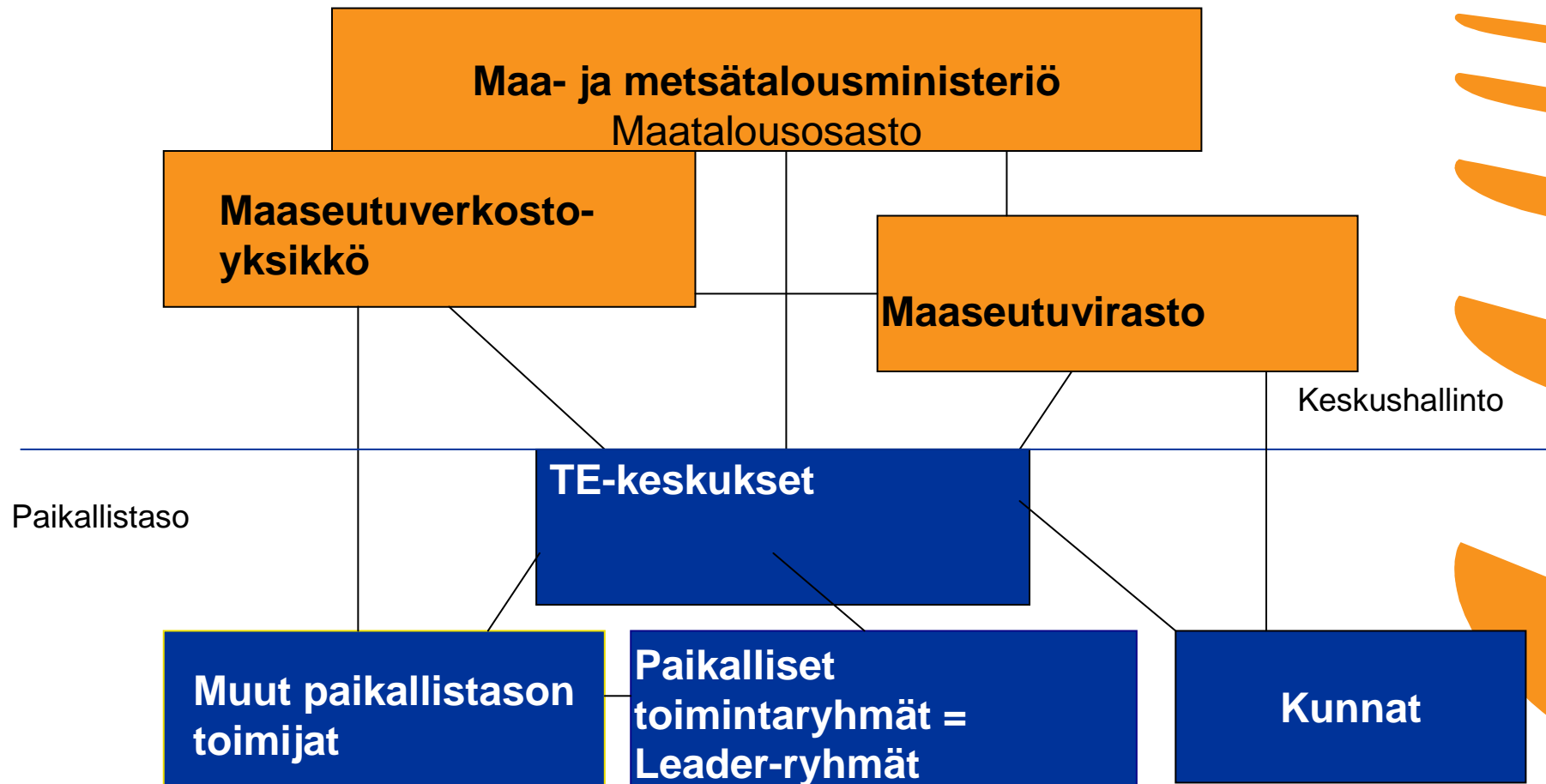
Sanna Sihvola, maa- ja metsätalousministeriö

sanna.sihvola@mmm.fi

Puh. (09) 160 52895, (040) 5860051

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013, toimijat

Vastuut, hallintoviran- omaiset

Maa- ja metsätalousministeriö

- Kansalliset kehittämissuunnitelmat
- Lainsäädäntö
- Ohjelman toteutumisen seuranta

Maaseutuvirasto

- Toimeenpano
 - suunnittelu, kehittämien, seuranta
- Varojen maksaminen ja valvonta

TE-keskus (15)

- Alueellinen kehittämissuunnitelma
- Tukien myöntäminen
- Maksaminen
- Valvominen

Toimintaryhmät (56)

- Paikallinen kehittämissuunnitelma
- Ohjelman toteuttaminen
- Aktivointi
- Hanke-esitysten käsittely

Maaseutuverkosto- yksikkö

- Tiedottaa
- Kouluttaa
- Edistää kansainvälistymistä
- Rakentaa yhteistyötä

Kunnat (348)

- Aktivointi
- Toimintaympäristön luonti
- Hankkeiden osarahoittaja
- Ympäristötuen ja LFA-tuen hallinnointi

Manner-Suomen maaseudun kehittämishojjelma 2007-2013

Strategia: elinvoimaisen ja toimivan maaseudun säilyttäminen, ympäristön tilan parantaminen ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö

Painopisteet:

1. Maa- ja metsätalouden harjoittaminen taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä sekä eettisesti hyväksyttävällä tavalla koko Suomessa
2. Yritysten kilpailukykyä, uutta yrittäjyyttä ja yrittäjien verkostoitumista suositaan ja kehitetään maaseudun elinkeinojen monipuolistamiseksi ja työllisyyden parantamiseksi
3. Paikallisen omaehtoisen toiminnan vahvistaminen maaseudun elinvoiman ja elämänlaadun lisäämiseksi

Toimintalinjat ja rahoitus

1. Maa- ja metsätalouden kilpailukyvyn parantaminen

* julkinen rahoitus 544,583 milj. euroa

2. Ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen

* julkinen rahoitus 5 454,229 milj.euroa

3. Maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen ja maaseutualueiden elämänlaadun parantaminen

* julkinen rahoitus 480,783 milj. euroa

4. Leader-toimintatapa

* julkinen rahoitus 246,888 milj. euroa

Tekninen apu, julkinen rahoitus 40 milj. euroa

Yhteensä 6 766,485 milj. euroa

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2007-20013 toimenpiteet (*Sovelletaan myös Leader-toiminnassa*)

Maa- ja metsätalouden kilpailukyyn parantaminen	
111	<i>Osaaminen ja koulutus maa-, metsä- ja elintarviketaloudessa</i>
112	Nuorten viljelijöiden aloitustuki
123	Maa- ja metsätaloustuotteiden arvon lisääminen
124	Yhteistyö maatalouden ja elintarvikealan sekä metsätalouden uusien tuotteiden, menetelmien ja tekniikoiden kehittämiseksi
Ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen	
211 ja 212	Luonnonhaittakorvaukset vuoristoalueilla ja korvaukset muilla alueilla
214	Maatalouden ympäristötuet
215	Eläinten hyvinvointia edistävät tuet
216	Ei-tuotannolliset investoinnit
221	Maatalousmaan metsitys
Maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen	
311	Maatalouden monialaistaminen
312	Mikroyritysten perustaminen ja kehittäminen
313	Matkailuelinkeinojen edistäminen
321	Maaseudun palveluiden kehittäminen
322	Kylien kunnostus ja kehittäminen
323	Maaseudun kulttuuri- ja luontoperinnön kehittäminen
331	Osaaminen, koulutus ja tiedotus
Leader	
421	Alueiden tai valtioiden välinen yhteistyö
431	Toimintaraha

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin.

kaikki lähtee periaatteista...

Leader-periaatteet – olemassa olon tarkoitus?

Neuvoston maaseutuasetus 61§ / Leader-lähestymistapa muodostuu

- a) tarkoin määritellyille seutukunnallisille maaseutualueille suunnatut **aluekohtaiset paikalliset** kehittämissstrategiat;
- b) **paikalliset julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet**,
- c) **alhaalta ylöspäin** suuntautuva lähestymistapa, jossa paikallisten kehittämissstrategioiden laatimista ja täytäntöönpanoa koskeva **päätöksentekovalta kuuluu paikallisille toimintaryhmille**;
- d) **monialainen strategian** suunnittelu ja täytäntöönpano, joka perustuu paikallisen elinkeinoelämän eri alojen toimijoiden ja hankkeiden väliseen **vuorovaikutukseen**;
- e) **innovatiivisten** lähestymistapojen täytäntöönpano;
- f) **yhteistyöhankkeiden** täytäntöönpano;
- g) **paikallisten kumppanuuksien verkottaminen.**

Toimintaryhmän hallituksen roolit

Hallitus
työnantajana

Hanke-
hallinnon,
hankkeiden ja
yritystukien
osaaja

Paikallisten
osallistumis-
kanava

Alueensa ja
maaseudun
kehittäjä

Vastuussa
yhdistyksen
toiminnasta

Yhteistyön
rakentaja

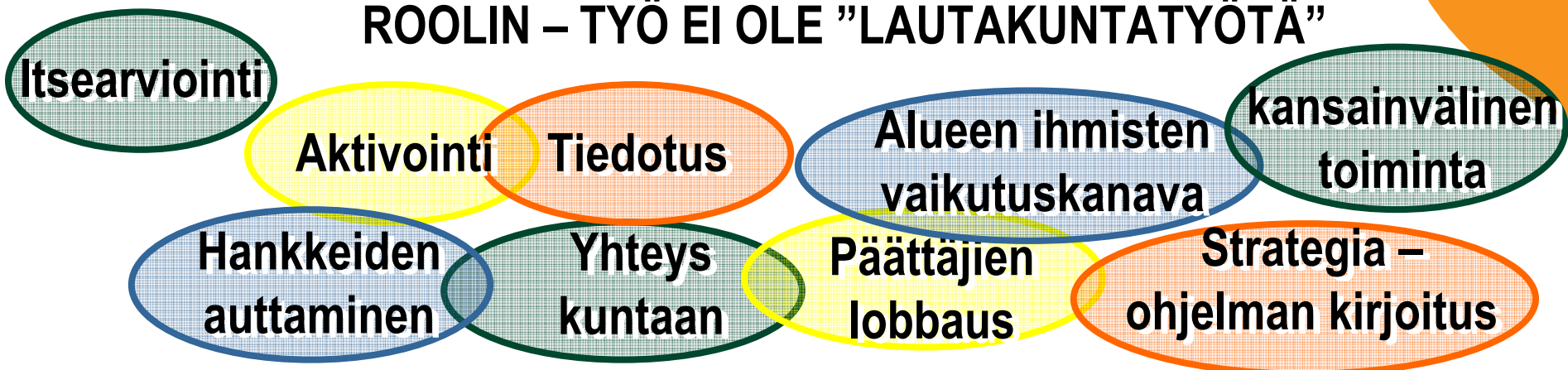
Vastuu julkisen
rahan käytöstä

Aktiivinen hallitus – aktiiviset jäsenet

- Millainen on toimintaryhmän rooli ➡ rahajakaja vai alueensa kehittäjä
- Millainen on työntekijöiden ja hallituksen välinen työjako ➡ kumpi johtaa, kumpi suunnittelee, kumpi vie strategiaa eteenpäin?
- Hallituksen koulutus, hallituksen sisäinen strategia ja laatutyö, hallituksen jäsenten osallistuminen muihin koulutukseen, hallituksen jäsenten osallistuminen toimintaryhmän työhön.

KUKIN HALLITUS JA JÄSEN MUOKKAA ITSELLEEN SOPIVAN ROOLIN – TYÖ EI OLE ”LAUTAKUNTATYÖTÄ”

Rooleja

- maaseudun kehittäjä
- ohjelmajohtaja: paikallisen maaseudun kehittämissuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen
- yhteyksien luoja
- vaikuttaja
- työnantajan edustaja
- esimies

Hallitus on työn linjaaja, tehtävä on erittäin tärkeä ja merkittävä!

Haasteita

- tiedon saaminen ja hankkiminen
- ajankäyttö
- työnjaon selvyys/epäselvyys: hallitus-puheenjohtajisto-henkilökunta
- yhteydet sidosryhmiin, etenkin kunnat
- työn tekemisen kehittäminen ja motivointi, mm. henkilösuhteet hallituksessa ja toimistossa
- paikallisen maaseudun kehittämissuunnitelman toteuttamisen haasteet: uusien ja vanhojen toimijoiden aktivointi, taloudelliset kysymykset, kolmikannan toteutuminen

Tulevaisuuden näkymiä puheenjohtajan näkökulmasta

- Puheenjohtaja-kyselyssä: tulevaisuuden uskoa, toimintaryhmätyölle tarve jatkossakin, asema omalla toiminta-alueella alkaa olla vakiintunut
- Tärkeää on oman alueen maaseudun pitkäjänteinen kehittäminen ja
- mahdollisimman monien toimijoiden ja ihmisten aktivointi maaseudun kehittämistyöhön
- Kaiken aherruksen ja vastuiden keskellä työn pitäisi olla myös mielekästä ja hauskaa!

Ajankohtaista: Maaseudun yritys- ja hankerahoituksen hallinnollisen taakan vähentäminen

- työryhmän selvitys (www.mmm.fi/fi/index/julkaisut.html)
 - tukimuotojen runsaus
 - kustannuslajien tiukkuus ja muutospäätösten suuri määrä
 - kuittien vaatiminen
 - yleiskustannukset
 - kustannusten kohtuullisuuden selvittäminen
 - hakijan luotettavuus
 - käsittelyajat
 - organisointi, rahoituspäätösten ja maksatuspäätösten erillisuus
 - luottamuksen suoja
 - toimintaryhmien erityiskysymykset
 - sanktiosääntö
 - ohjelmakausien katkeamaton toteutus

Ajankohtaista: Kehysten tarkistus 2011 ja 2013

- Leader-periaatteiden toteutuminen
- toimintaryhmien käytössä olevan rahoituksen sidonta- ja maksatusilanne
- arvioinnit ja raportit
- valvontahavainnot
- julkisten varojen hallinnointi
- toimintaryhmien esitykset
- ELY-keskusten näkemys

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin.

Leader-toimintatavan kehittäminen ja ohjelmakausi 2014

Leader-metodin valtavirtaistamisen vaiheet Suomessa

Aika	Ryhmät	Alue
• 1996	22 Leader II-ryhmää	1/3 maaseudusta
• 1997	26 POMO-ryhmää	1/3 maaseudusta
• 2001	25 Leader+-ryhmää	melkein 40 % maaseudusta
• 2001-02	26 Alma- tai Tavoite 1 ryhmää	melkein 50 % maaseudusta
• 2001	7 POMO-ryhmää	noin 10% maaseudusta
• 2002-06	58 toimintaryhmää	enää 6 maaseutukuntaa ulkopuolella
• 2007-2013	55+1 Leader-ryhmää	Suomen koko maaseutu

Lukuja EU:sta ja Suomesta

- **Maaseutukunnissa asuu suomalaisista 55,9 %, pinta-alaltaan maaseutualueita on 98,62 % (OECD:n maaseutualueiden määritelmä).**
- **2009 lopussa Leader-ryhmien määrä oli EU:ssa 2003 kpl. 7 jäsenmaata 27:sta ei ollut vielä valinnut ryhmiä.**
- **Ohjelmakaudella 2007-2013 ryhmien määrä EU:ssa tulee olemaan runsas 2 100 kpl**
- **Maaseudun kehittämissuohjelmissa EU-27 ovat varanneet Leader-toimintalinjalle maaseuturahaston varoja 5 572 806 020 euroa = 6,1 % ohjelmien EU-osuudesta**
- **Leader-toimintalinjan rahoituksen osuus ohjelman maaseuturahaston varoista on suurin Espanjassa 11,3% ja pienin Romaniassa 2,3%. Suomi 5,3%.**
- **Koko Manner-Suomen maaseudun kehittämissuohjelman julkisesta rahoituksesta Leaderin osuus on vain 3,7 %. Vastaava osuus Portugalissa, Tanskassa ja Hollannissa on noin 10 %, muutamissa Saksan ja Espanjan maakunnissa vieläkin enemmän.**

- **Manner-Suomen 55 toimintaryhmän julkinen rahoitus 2007-2013: 246,888 milj. euroa. Yhden ryhmän käytössä on seitsemän vuoden aikana 2,5-6,8 milj. euroa**
- **Suomalaisissa ryhmissä on jäseniä yli 11 000**
- **Leader-hankkeita oli vuoden 2009 lopussa käynnissä EU:ssa yli 10 000 kpl, joista suomalaisia n. 1 800 kpl**
- **Komissio on huolestunut Leaderin maksatuksien hitaudesta (tässä Suomella ei huolta, sillä olemme kärkijoukoissa)**
- **Suomessa toimintaryhmät ovat rahoittaneet vuodesta 1996 alkaen yli 14 000 hanketta, joihin julkista rahoitusta on käytetty yhteensä noin**
- **275 milj. euroa. Kokonaisrahoitus on noin 390 milj. euroa.**

Suomalaisen Leaderin menestystekijät

- Suomessa on vahva kansalaistoiminnan ja paikallisen omaehtoisen toiminnan kulttuuri.
- Leader-toimintatavassa paikallisille ihmisille annetaan kehittämisresursseja, valtaa ja vastuuta. Toiminta on palkitsevaa ja innostavaa.
- Leader vietiin kaikille maaseutualueille ja metodia on laajennettu sisällöllisesti uusille aloille.
- Leader yhdistää kansalaisia, yhdistyksiä ja kuntia yhteisiin ponnistuksiin.
- Leader on kustannustehokasta kehittämistyötä.
- Kansainvälisyyden lisääntymisellä on monia myönteisiä vaikutuksia.
- Leaderin maantieteellinen toiminta-alue, seutukunta, on kyllin pieni motivoimaan identiteetillään, mutta kyllin suuri nostamaan esiin hankkeiden taitajia.
- Osaava henkilöstö takaa toiminnan tuloksellisuuden.
- Hyvät tulokset aikaansaavat myönteisiä seurauksia; Leaderin pysyvyyteen on alettu luottaa.
- Leader-metodia on kehitetty ja kehitetään Suomessa jatkuvasti.

Keskeisiä keskusteluteemoja ryhmissä ja toimintaryhmätyöryhmässä tällä hetkellä

- **Toimintaryhmien laatutyö ja metodin kehittäminen: halu kehittää toimintaa ja osaamista. Suomessa on korkeatasoista toimintaa!**
- **Toimintaryhmät ovat aktiivinen osa laajan maaseudun kehittämisen verkostoa**
- **Toimintaryhmätyö ja Leader-metodi ovat laajempia kuin EU:n maaseutuohjelman paikallinen toteuttaminen: tulevan ohjelmakauden haasteet? Työtavan toteuttaminen sisällöllisesti uusilla alueilla**
- **Valmistautuminen kehysten tarkistukseen (toteutuu vv. 2011 ja 2013)**
- **Yritysrahoituksessa keskustelua rajanvedoista: laillisuus ja tarkoituksenmukaisuusharkinnan rajat?**
- **Toimintarahen riittävyys nykyisellä kaudella ja ohjelmakausien välisenä aikana**
- **Byrokratian keventäminen välttämätöntä**

Tulevaisuuden suuret kysymykset

- **Onko Leader-toimintatapa kriisissä ja miksi?**
- **Miten aktiivinen kansalaistoiminta ja ryhmien kyllin itsenäinen asema onnistutaan säilyttämään?**
- **Miten byrokratian keventämisessä onnistutaan?**
- **Miten poliittista ymmärrystä toimintaryhmätyötä kohtaan lisätään ja toiminnalle saadaan turvattua riittävät resurssit?**
- **Miten paikalliskehittäjien osaamista vaalitaan ja kehitetään ja heidän jaksamisestaan huolehditaan?**
- **Mikä rooli Leaderille annetaan EU:n seuraavalla ohjelmakaudella? Kehitetäänkö Leaderistä EU:n maaseutupolitiikan pääväline vai luopuuko EU siitä muiden yhteisöaloitteiden tapaan? Entä Leaderin käyttö muidenkin rahastojen ohjelmissa? →
Toimintaryhmätyön tulevaisuutta Suomessa ei kuitenkaan tarvitse sitoa EU:n ratkaisuihin!**

Kiitoksia mielenkiinnostanne!

